

Sygn. akt III AUa 732/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 sierpnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu Wydział III

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jacek Witkowski
Sędziowie:	SSA Elżbieta Kunecka SSA Jarosław Błaszczak (spr.)
Protokolant:	Monika Horabik

po rozpoznaniu w dniu 16 sierpnia 2012 r. we Wrocławiu

sprawy z wniosku J. K. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o emeryturę

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

z dnia 22 marca 2012 r. sygn. akt V U 1224/11

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że odwołanie oddala,

II. zasądza od wnioskodawcy na rzecz strony pozwanej kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy wyrokiem z dnia 22 marca 2012 r. zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. z dnia 26 stycznia 2011 roku w ten sposób, że przyznał wnioskodawcy J. K. (1) prawo do emerytury od dnia 1 grudnia 2010 roku oraz zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. na rzecz wnioskodawcy kwotę 180 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Rozstrzygnięcie to Sąd Okręgowy oparł o następująco ustalony stan faktyczny: wnioskodawca J. K. (1), urodził się (...). Na dzień 1 stycznia 1999 r. wykazał 29 lat, 5 miesięcy i 28 dni okresów składkowych i nie składkowych. Nie przystąpił do OFE i nie pozostaje stosunku pracy. Wnioskodawcy od dnia 6 marca 2010 r. zostało przyznane prawo do renty rodzinnej po zmarłej żonie J. K. (2). J. K. (1) w okresach od 19 czerwca 1969 r. do 19 kwietnia 1971 r. i od 25 kwietnia

1973 r. do 31 października 1973 r. zatrudniony był w Fabryce (...) we W. i na następujących stanowiskach pracy: - od 19 czerwca 1969 do 19 stycznia 1970 r. odbył wstępny staż pracy na stanowisku mechanika samochodowego, - od 1 maja 1970 r. do 19 kwietnia 1971 r. zajmował stanowisko ślusarza remontowego samochodów, - od 25 kwietnia 1973 r., do 31 października 1973 r. - mechanika samochodowego. Wnioskodawca w okresie zatrudnienia odbywał zasadniczą służbę wojskowa w latach od 22 kwietnia 1971 r. do 14 czerwca 1973 r. Wnioskodawca zajmował się naprawą silników i wszystkich podzespołów pojazdów samochodowych. Prace te były przez niego wykonywane w kanałach remontowych, w warsztacie. Poza kanałem remontowym, na stołach montażowych, wnioskodawca, po uprzednim demontażu w kanale remontowym skrzyni biegów i silników, naprawiał i regulował armatury paliwowe (gaźniki, pompy wtryskowe i wtryskiwacze). Zakres obowiązków wnioskodawcy był taki sam, zarówno, gdy był zatrudniony na stanowisku mechanika samochodowego jak i w okresie zatrudnienia na stanowisku ślusarza remontowego samochodów. Wskazane prace wnioskodawca wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Świadczenie pracy wykonywanej w szczególnych warunkach przez (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z dnia 16 września 2010 r. wydane zostało na podstawie akt osobowych wnioskodawcy i potwierdza, że wnioskodawca w okresie od 19 czerwca 1969 r. do 19 kwietnia 1971 r. i od 25 kwietnia 1973 r. do 31 października 1973 r. pracował jako mechanik i wykonywał prace w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy - wykonywał prace przy naprawie pomp wtryskowych, wtryskiwaczy i gaźników do silników spalinowych. Wnioskodawca ukończył technikum samochodowe we W. w 1969 r. posiadał zatem zawód uprawniający go do wykonywania pracy w zawodzie mechanika samochodowego. Przez okres 7 miesięcy odbywał wstępny staż (19 czerwca 1969 r. -19 stycznia 1970 r.) i w tym okresie był przyuczony do zawodu. W okresie od 26 listopada 1977 r. do 31 stycznia 1987 r. J. K. (1) był zatrudniony w PP (...) we W.. Zajmował stanowisko od dnia 1 sierpnia 1978 r. do dnia 31 stycznia 1987 r.: zastępcy kierownika działu transportu - kierownika warsztatu (Stacji Obsługi Gospodarstwa (...)). W tym okresie wnioskodawca, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał kontrolę międzyoperacyjną, kontrolę jakości produkcji i usług oraz dozór inżyniersko - techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe były wykonywane: prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym i gazowym, prace przy naprawie pomp, wtryskowych, wtryskiwaczy i gaźników spalinowych, prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych, lakiernie ręczne lub natryskowe niezhermetyzowane. Do zadań wnioskodawcy należało także sporządzanie harmonogramów pracy, rozliczanie zleceń, zużytych materiałów i części. Wnioskodawca odpowiadał za utrzymanie stanu technicznego całej bazy gospodarstwa samochodowego - 70 jednostek samochodowych, około 30 przyczep i wózków spalinowych. (...) wykonywała w tym czasie pełny zakres przeglądów technicznych i napraw bieżących jednostek należących do gospodarstwa samochodowego na stanowiskach kanałowych znajdujących się przy ul. (...) we W.. Na hali tej która miała wielkość 225m kwadratowych znajdowały się stanowiska kanałowe, spawalnicze oraz lakiernicze bez kabiny. W tym okresie z wnioskodawcą zatrudniony był świadek J. Ś., który pracował na stanowisku kierownika działu, był przełożonym wnioskodawcy. Wnioskodawca pełnił obowiązki zastępcy kierownika działu transportu i kierownika warsztatu. Tworzone były dwuczłonowe zakresy obowiązków w tym celu, aby odpowiedzialność zawodowa związana ze stanowiskiem pracy była wyższa, gdyż wyższa była odpowiedzialność na stanowisku zastępcy niż kierownika warsztatu. Wnioskodawca nadzorował prace na wskazanych stanowiskach oraz nadzorował prace diagnostów pomp wtryskowych i wtryskiwaczy, stanowisko ładowania akumulatorów wózków akumulatorowych wysokiego podnoszenia. Organizował prace, pomagał wykonywać prace jak również uczył pracowników jak ją wykonać. W tym okresie było 70 jednostek silnikowych były to J., (...), (...), 3 autobusy. Pracownicy mechanicy wykonywali zarówno prace w kanałach jak i po wymontowaniu części w kanale na zewnątrz. Był jeden mistrz, drugiego w sposób ciągły brakowało i w związku z czym wnioskodawca musiał pozostawać często na II zmianie, aby ustawić właściwy zakres prac. W tym czasie nie było osób chętnych do pracy na warsztacie. Przedsiębiorstwo Państwowe (...) z dniem 1 czerwca 1995 r. przekształciło się w (...) spółka z o.o., a od dnia 1 sierpnia 2006 r. zmieniło nazwę na (...) spółka z o.o. Wnioskodawcy zostało wydane świadectwo pracy z dnia 31 stycznia 1987 r. oraz świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 30 czerwca 2010 r. W okresie od 2 lutego 1987 r. do 31 grudnia 1998 r. J. K. (1) był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Usługowo - Produkcyjnym i Handlowym (...) sp. z o.o. w J. (poprzednio, tj. do 31 grudnia 1992 r.: Przedsiębiorstwo (...) w J. na stanowisku kierownika działu transportu i sprzętu). W okresie zatrudnienia wnioskodawca, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wykonywał kontrolę międzyoperacyjną, jakości usług remontowych oraz dozór inżyniersko - techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe były wykonywane prace: kierowców samochodów ciężarowych o masie

powyżej 3,5 tony, specjalizowanych, specjalistycznych (specjalnych), kierowców ciągników, maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych oraz prace w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych. Wnioskodawca wykonywał wskazane obowiązki w warsztatach mechanicznych w J., przeznaczonych do obsługi pojazdów ciężarowych, specjalistycznych, sprzętu ciężkiego, np. spycharek, ładowarek, ciągników i sprzętu przeznaczonego do utrzymywania zieleni. Zajmował się zarządzaniem pracą sprzętu specjalistycznego, takiego jak: śmieciarki, sprzęt do wywozu nieczystości stałych i płynnych, kontenerowce, spycharki, koparki, podnośniki, dźwigi, ładowarki, kosiarki i sprzęt do pielęgnacji zieleni oraz transportu drogowego. Wnioskodawca także sprawdzał i podpisywał przygotowane dokumenty eksploatacyjne i naprawcze. W tym okresie razem z wnioskodawcą zatrudniony był świadek Z. N., który był zatrudniony w tym przedsiębiorstwie przez okres 25 lat. Pracował na stanowisku mechanika samochodowego, pracę wykonywał w kanałach. W przedsiębiorstwie znajdował się sprzęt ciężki taki jak koparki, spycharki, samochody W.. Wszystkie samochody były naprawiane na warsztacie mechanicznym. W tym okresie zatrudnionych było 2 mechaników samochodowych i 1 elektryk. Na terenie zakładu znajdowały się 2 kanały i każdy kanał miał oddzielne pomieszczenie. Świadek wykonywał prace tylko w tych pomieszczeniach i tam naprawiał śmieciarki, które często się psuły, ponieważ były już zużyte – stare. Wnioskodawca w tym czasie pełnił obowiązki kierownika działu sprzętu i transportu. Pracował, jeżeli trzeba było razem z pracownikami, dokonywał razem z pracownikami ustaleń uszkodzeń, potem zamawiane były części i wykonana naprawa pod nadzorem wnioskodawcy jako kierownika działu sprzętu i transportu. Wnioskodawca również nadzorował prace kierowców samochodów ciężarowych. W tym okresie spółka czyniła oszczędności kadrowe i jeden pracownik miał do wykonania dużo zadań. Przedsiębiorstwa Usługowo – Produkcyjno – Handlowego (...) Sp. z o.o. w J. wydało wnioskodawcy świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 17 czerwca 2010 r. potwierdzając, iż wnioskodawca wykonywał prace od 2 lutego 1987 r. do 31 grudnia 1999 r. – kierownika działu sprzętu i transportu i nadzorował prace kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości usług remontowych oraz dozoru inżynieryjno technicznego na oddziałach i wydziałach, których jako podstawowe wymienione są prace wymienione w wykazie A dział XIV pkt.24, a mianowicie w dziale w którym wykonywane były prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym 3,5 tony, specjalizowanych, specjalistycznych (specjalnych) wykaz A dział VIII poz.2, kierowców ciągników wykaz A dział VIII poz.3, prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych – wykaz A dział V poz. 3 oraz prace w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych – wykaz A dział XIV poz.16.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy uznał, iż odwołanie wnioskodawcy J. K. (1) zasługiwało na uwzględnienie.

W uzasadnieniu do wyroku Sąd Okręgowy wskazał, iż uznać należy za pracę wykonywaną w szczególnych warunkach, pracę wykonywaną przez wnioskodawcę w okresie zatrudnienia w Fabryce (...) we W., jednak dopiero od dnia 20 stycznia 1970 r. tj. po zakończeniu wstępnego stażu na stanowisku mechanika. Wnioskodawca bowiem w okresie od pracy 19 czerwca 1969 r. do 19 stycznia 1970 r., odbywał wstępny staż pracy na stanowisku mechanika samochodowego. Jak wynika z umowy o pracę pomimo posiadania przygotowania zawodowego - ukończenie technikum samochodowego, pracodawca nie od razu zamierzał powierzyć wnioskodawcy obowiązki mechanika samochodowego, zamiarem pracodawcy było przygotowanie pracownika pod względem praktycznym do wykonywanych obowiązków. Sąd Okręgowy uznał, iż wnioskodawca prace mechanika samochodowego wykonywał po odbyciu stażu wstępnego tj. od dnia 20 stycznia 1970 r. do 19 kwietnia 1971 r. i od 25 kwietnia 1973 r. do 31 października 1973 r. W okresie od 22 kwietnia 1971 r. do 14 kwietnia 1973 r. odbywał zasadniczą służbę wojskową. Z wyjaśnień wnioskodawcy wynika, że we wskazanych okresach wykonywał prace wymienione w wykazie A w dziale XIV poz. 14 (prace przy naprawie pomp wtryskowych, wtryskiwaczy i gaźników do silników spalinowych) oraz w dziale XIV poz.16 (prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych). Wyjaśnienia wnioskodawcy znajdują potwierdzenie w dokumentacji zawartej w aktach osobowych dotyczących zatrudnienia w P., w szczególności w postaci: umowy o pracę i pisma o powierzeniu obowiązków, oraz angaży, jak również w postaci świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze z dnia 16 września 2010 r., oraz świadectwa pracy z dnia 31 grudnia 1977 r. Sąd Okręgowy wskazał, iż dla oceny charakteru pracy wnioskodawcy nie ma znaczenia okoliczność, iż podane w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 16 września 2010 r., stanowisko pracy nie zostało określone zgodnie z zarządzeniem właściwego ministra. Ocena, czy określona praca może być uznana za pracę w warunkach szczególnych

dokonywana jest na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z 1983 r., oraz załączonych do niego wykazów. Tym samym, określenie przez pracodawcę stanowiska pracy w sposób niezgodny z przepisami resortowymi, nie stanowi przeszkody do uznania tej pracy za pracę w warunkach szczególnych, jeżeli praca faktycznie przez ubezpieczonego była wykonywana, została wymieniona w wykazie powołanego wyżej rozporządzenia. Zdaniem Sądu Okręgowego również okres zatrudnienia J. K. (1) w (...) we W. od 1 sierpnia 1978 r. do 31 stycznia 1987 r. uznać należy za pracę wykonywaną w szczególnych warunkach. Jak wynika bowiem z zebranego materiału dowodowego, w postaci wyjaśnień wnioskodawcy, akt osobowych, a także z zeznań świadka J. Ś. wnioskodawca odpowiadał za utrzymanie stanu technicznego całej bazy gospodarstwa samochodowego – 70 jednostek samochodowych, około 30 przyczep i wózków spalinowych. (...) wykonywała w tym czasie pełny zakres przeglądów technicznych i napraw bieżących jednostek należących do gospodarstwa samochodowego na stanowiskach kanałowych. Na hali znajdowały się stanowiska kanałowe, spawalnicze oraz lakiernicze bez kabiny. Wnioskodawca pełnił obowiązki zastępcy kierownika działu transportu i kierownika warsztatu. Świadek wyjaśnił w jakim celu tworzone były dwuczłonowe zakresy obowiązków, a to związane było ze zwiększoną odpowiedzialnością pracowników. Jak wynika z zeznań świadka, którym to zeznaniem Sąd Okręgowy dał wiarę, bowiem znalazły potwierdzenie w aktach osobowych wnioskodawcy, wnioskodawca nadzorował prace na stanowiskach kanałowych, spawalniczych, lakierniczych oraz nadzorował prace diagnostów pomp wtryskowych i wtryskiwaczy, stanowisko ładowania akumulatorów wózków akumulatorowych wysokiego podnoszenia. Sąd Okręgowy uznał, iż we wskazanym okresie J. K. (1) wykonywał prace określone w wykazie A rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w dziale XIV poz. 24, tj. kontrolę międzyoperacyjną, kontrolę jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno – techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe są wykonywane prace wymienione w wykazie, tj. prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym i gazowym, prace przy naprawie pomp, wtryskowych, wtryskiwaczy i gaźników spalinowych, prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych, lakierowanie ręczne lub natryskowe – niezhenetyzowane. Sąd Okręgowy uznał za pracę w warunkach szczególnych także okres zatrudnienia wnioskodawcy od 2 lutego 1987 r. do 31 grudnia 1998 r. w Przedsiębiorstwie Usługowo - Produkcyjnym i Handlowym (...) Sp. z o.o. w J. (poprzednio, tj. do 31 grudnia 1992 r.: Przedsiębiorstwo (...) w J.). Jak wynika z wyjaśnień wnioskodawcy, akt osobowych, z zeznań świadka Z. N., iż okresie tym, wnioskodawca, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wykonywał kontrolę międzyoperacyjną, jakości usług remontowych oraz dozór inżynieryjno – techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe były wykonywane prace: kierowców samochodów ciężarowych o masie powyżej 3,5 tony, specjalizowanych, specjalistycznych (specjalnych), kierowców ciągników, maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych oraz prace w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych. Świadek zeznał, że w przedsiębiorstwie znajdował się sprzęt ciężki taki jak koparki, spycharki, samochody W.. Wszystkie samochody były naprawiane na warsztacie mechanicznym. W tym okresie zatrudnionych było 2 mechaników samochodowych i 1 elektryk. Na terenie zakładu znajdowały się 2 kanały i każdy kanał miał oddzielne pomieszczenie. Wnioskodawca pracował jeżeli trzeba było razem z pracownikami, dokonywał razem z pracownikami ustaleń uszkodzeń, potem zamawiane były części i wykonana naprawa pod nadzorem wnioskodawcy jako kierownika działu sprzętu i transportu. Wnioskodawca również nadzorował prace kierowców samochodów ciężarowych. Osoba wykonująca dozór inżynieryjno – techniczny nad pracami wykonywanymi w warunkach szczególnych nie musi stale przebywać na stanowiskach, gdzie jest wykonywana praca. W zakresie obowiązków takiej osoby jest bowiem przewidziane także sporządzanie dokumentacji, planów organizacyjnych i innych czynności. Wobec powyższego, zdaniem Sądu Okręgowego uznać należało, iż okoliczność, że wnioskodawca obok dozoru czy kontroli wykonywał także opisane wyżej czynności, które były ściśle związane ze sprawowanym dozorem czy kontrolą, nie stoi na przeszkodzie do uznania, iż praca w warunkach szczególnych była przez niego wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Zdaniem Sądu wnioskodawca również w okresie zatrudnienia od 1 sierpnia 1978 r. do 31 stycznia 1987 r. i od 2 lutego 1987 r. do 31 grudnia 1998 r. wykonywał prace w warunkach szczególnych wymienioną w wykazie A, dziale XIV poz. 24 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł pozwany organ rentowy, który zaskarżając wyrok w całości zarzucił mu naruszenie prawa materialnego przez jego błędną wykładnię, a w szczególności art. 184 i mi. 32 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, poprzez przyznanie wnioskodawcy prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych, w sytuacji gdy wnioskodawca nie wykazał 15-

letniego okresu pracy w warunkach szczególnych. Wskazując na powyższe zarzuty pozwany organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja organu rentowego zasługuje na uwzględnienie.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego dokonana przez Sąd Okręgowy ocena faktyczna i prawna w niniejszej sprawie, nie zasługuje na akceptację.

Istota sporu w niniejszej sprawie sprowadzała się do ustalenia czy wnioskodawca spełnił przesłanki uprawniającego go do uzyskania emerytury w niższym wieku z uwagi na pracę w warunkach szczególnych.

Zgodnie z treścią przepisu art. 32 ust. 1. ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004, Nr 39, poz. 353 z późn. zm.) ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2 – 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. Natomiast w myśl dyspozycji przepisu ust. 2 dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Jednocześnie w myśl przepisu ust. 4 wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Dyspozycja przepisu § 4 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 roku, Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) stanowi pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn, ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Natomiast w myśl § 1 ust. 2 rozporządzenia właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalają w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B.

W rozumieniu powyższych przepisów zdaniem Sądu Apelacyjnego nie sposób podzielić stanowiska Sądu Okręgowego, iż wnioskodawca spełnił przesłanki uprawniające go do nabycia prawa do wcześniejszej emerytury. W szczególności uznać należy, iż wnioskodawca nie posiada wymaganego prawem okresu pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Sąd Okręgowy w oparciu o zebrany materiał dowodowy uznał, że wnioskodawca w spornych okresach wykonywał pracę w szczególnych warunkach, tj.:

- w okresie od 20 stycznia 1970 r. do 19 kwietnia 1971 r. i od 25 kwietnia 1973 r. do 31 października 1973 r. będąc zatrudnionym w (...) na stanowisku mechanika samochodowego wykonywał pracę wymienioną w wykazie A Dziale XIV poz. 14 i 16. Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze tj. pracę przy naprawie pomp wtryskowych, wtryskiwaczy i gaźników do silników spalinowych oraz prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych;
- w okresie od 1 sierpnia 1978 r. do 31 stycznia 1987 r. będąc zatrudniony w (...) Sp. z o.o. na stanowisku kierownika stacji obsługi gospodarstwa samochodowego wykonywał pracę wymienioną w wykazie A Dziale XIV poz. 24 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników

zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze tj. kontrolę międzyoperacyjną, kontrole jakości i usług oraz dozór inżynieryjno – techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe są wykonywane prace wymienione w wykazie;

- w okresie 2 lutego 1987 r. do 31 grudnia 1998 r. będąc zatrudnionym w Przedsiębiorstwie Usługowo – Produkcyjnym i Handlowym (...) na stanowisku kierownika działu transportu i sprzętu wykonywał pracę wymienioną w wykazie A Dziale XIV poz. 24 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze tj. kontrolę międzyoperacyjną, kontrole jakości i usług oraz dozór inżynieryjno – techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe są wykonywane prace wymienione w wykazie.

Sąd Apelacyjny nie podzielił stanowiska sądu pierwszej instancji. Co prawda w postępowaniu sądowym, opartym na zasadzie swobodnej oceny dowodów, nie obowiązują ograniczenia dowodowe zawarte w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. z 1983 r. Nr 10, poz. 49 ze zm.).

Zdaniem Sądu Apelacyjnego oceniając postępowanie Sąd I instancji uznać należy, iż nie wyjaśnił on wszelkich wątpliwości, które były wskazywane w uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 24 sierpnia 2011 r. W szczególności Sąd I Instancji nie wyjaśnił wątpliwości co do zatrudnienia i charakteru zatrudnienia wnioskodawcy na stanowiskach kierowniczych. Podkreślanie wymaga, iż sam fakt posiadania świadectwa pracy w warunkach szczególnych nie oznacza jeszcze uznania, że praca w warunkach szczególnych była w rzeczywistości wykonywana. Tym bardziej, że świadectwo pracy wnioskodawcy pozostaje w sprzeczności z samymi zeznaniami wnioskodawcy, który wskazywał, iż pracę w kanałach remontowych wykonywał przez 5 – 6 godzin. Natomiast w treści świadectwa pracy wnioskodawcy w ogóle nie wspomniano o pracy wnioskodawcy w kanałach remontowych.

Jednocześnie nie sposób podzielić poglądu Sądu Okręgowego, iż praca wnioskodawcy w (...) (obecnie (...) Sp. z o.o.) oraz praca wnioskodawcy w (...) na stanowiskach kierowniczych była pracą w warunkach szczególnych wymienioną w wykazie A, Dziale XIV, poz. 24. W spornym okresie czasu wnioskodawca był zatrudniony na stanowiskach specjalisty ds. administracyjnych, kierownika Działu Administracyjno – Gospodarczego, Zastępcy Kierownika Transportu oraz Kierownika Stacji Obsługi Gospodarki Samochodowej oraz kierownika działu transportu. Bez wątplenia wnioskodawca zajmował stanowiska związane z kontrolą międzyoperacyjną, kontrolą jakości i usług oraz dozorem inżynieryjno – technicznym. Jednakże wskazać należy, że jedynie te czynności, które wykonywane są w warunkach bezpośrednio narażających na szkodliwe dla zdrowia czynniki, a więc polegające na bezpośrednim dozorze i bezpośredniej kontroli procesu pracy na stanowiskach pracy wykonywanej w szczególnych warunkach (podobnie Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24 września 2009 r., sygn. akt II UK 31/09). Jak natomiast wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego wnioskodawca nie wykonywał pracy przy bezpośrednim dozorze i bezpośredniej kontroli na pracą w warunkach szczególnych. Zgromadzony materiał dowodowy nie pozwolił na ustalenie, że wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał dozór nad kierowcami i mechanikami pracującymi w kanałach. Nie sposób bowiem przyjąć, iż wnioskodawca nadzorował bezpośrednio każdego kierowcę czy mechanika w kanale remontowym. Wnioskodawca nie nadzorował kierowców w czasie ich wykonywania czynności polegających na prowadzeniu pojazdów ciężarowych powyżej 3,5 tony. Obowiązkiem wnioskodawcy był ogólny nadzór oraz koordynacja funkcjonowania całej bazy. Jak wynika z zeznań świadka J. Ś. wynika, że wnioskodawca nadzorował mechaników, spawaczy, lakierników mechaników wykonujących pracę poza kanałami, pracowników zaopatrzenia. Natomiast w okresie zatrudnienia w (...) w J. wnioskodawca zarządzał kilkoma warsztatami położonymi w różnych miejscach miasta J., przy udziale mistrza i pracowników administracyjnych.

Wobec powyższego nie sposób uznać, że wnioskodawca pełniąc kierownicze stanowiska w spornym okresie czasu nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych. Wnioskodawca nie wykonywał bowiem pracy polegającej na bezpośrednim dozorze i bezpośredniej kontroli procesu pracy na stanowiskach pracy wykonywanej w szczególnych warunkach.

Reguły dowodzenia w procesie cywilnym (art. 232 kpc) zobowiązują strony do wskazywania dowodów, z których wywodzą one skutki prawne. Zasada ta znajduje także zastosowanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, których przedmiotem są odwołania od decyzji organów rentowych. Oznacza to, że w sprawie wnioskodawca powinien był wykazać, iż posiada 15 lat pracy w warunkach szczególnych, czego nie uczynił.

Reasumując, należy stwierdzić, że bezpodstawnie Sąd Okręgowy uznał, że wnioskodawca wykazał warunek posiadania 15 lat pracy w warunkach szczególnych i w konsekwencji, że spełnia przesłanki do nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Z tych względów Sad Apelacyjny uznał, że decyzja organu rentowego była prawidłowa, a wyrok Sądu Okręgowego, jako nietrafny, na mocy art. 386 § 1 kpc podlega zmianie.

Orzeczenie o kosztach zastępstwa procesowego Sąd wydał w oparciu o przepis art. 98 kpc w z uwzględnieniem przepisów § 12 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 z późn. zm.).

R.S.